

Arbeid til alle er fortsatt jobb nr. 1

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

1 mai 2012

Sted

Stavanger

1 Kjære alle sammen,

Det er 1. mai, og vi tenker: Retten til arbeid og verdien av arbeid; internasjonalt utsyn og internasjonal solidaritet - hvor finner vi disse verdiene sterkere uttrykt enn her i Stavanger?

Takk for invitasjonen, takk for toget, takk til korpset, takk for frammøtet - det er en stor ære å få tale her i dag - gratulerer med dagen!

10 Vi står ved kanten av Norge - vendt mot havet, vendt mot verden utenfor - midt i en by som har vokst til å bli et internasjonalt senter preget av optimisme og pågangsmot. Mangfoldige Stavanger, vekstkraftige Rogaland, spennende Sørvestlandet: en region blant flere som forteller at mye går bra i Norge.

15 Herfra har arbeid, kunnskap, kapital og politiske valg skapt det første kapitlet om oljen og gassen i fortellingen om Norge. Nå skrives nye kapitler, når nordområdene tar skritt mot å bli en ny energiregion i Europa.

20 Norge - nord i Europa, veien mot Arktis. Igjen ser vi til Rogaland for å hente erfaring, kunnskap og teknologi. Nye bånd knyttes - som samarbeidsavtalen mellom Nordvest-Russland, Finmark og Rogaland. Nye ringer i vannet.

Noen spør: Hva kommer etter oljen? Men blir ikke det gal historiefortelling? Sannheten er jo at Norge lever midt i energialderen, der én epoke legger grunnlaget for den neste - fra vannkraft til olje og gass og like til de fornybare energikildene vind, sol og bølger, fra gruvene til de nye mineralene, fiskeriene som videreutvikles og følges av oppdrettsnæringen.

Vår forvaltning av naturressursene har gitt oss arbeid, velferd og verdiskapning. I dag er Norge en kontrast i et Europa i krise. Vi er en politisk og økonomisk overskuddsnasjon i en verden med altfor mye underskudd.

35

Det forplikter. Det krever sterk rygg til å bære gode tider. Fortsatt finnes det mange utfordringer hos oss, mye ugjort. Vi må tenke slik - at i dag, nettopp nå, må vi ruste oss for fremtiden. Og huske at det ikke alltid var slik i Norge - som da vi for mer enn 120 år siden startet å feire 1. mai som arbeidernes

40

internasjonale kampdag.

Da var Norge en kontrast, på en annen måte. Vi var et fattig land. Her var sosial nød og ingen velferdsstat.

45

Martin Tranmæl, Oscar Torp, Trygve Bratteli og Einar Gerhardsen sto i spissen for kravet om en rettferdig fordeling av ressursene og godene. De hadde visjonen om en velferdsstat som skulle gi alle de samme mulighetene. Vi skylder dem å huske hva det kostet av slit og kamp; politisk kamp, demokratisk kamp, velferdskamp og klassekamp.

50

Her i Stavanger ble Johan Gjøstein valgt inn på Stortinget for akkurat 100 år siden. Han stiftet Stavanger Arbeiderparti i sin egen stue. For Gjøstein ble enhetsskolen den viktigste kampsaken: En skole for alle, med utvidet skoletid, ville gi arbeidernes barn bedre muligheter. Og enhetsskolen til Gjøstein er

55

fortsatt fundamentet i den norske velferdsstaten - viktigere en noen gang.

For oss handler det om verdier og rettferdighet. Men nå ser vi også noe mer; at små forskjeller, rettferdig fordeling og kunnskap tilgjengelig for alle er en forutsetning for å lykkes som mennesker og som samfunn.

60

Det er dette som er den moderne politikken, ikke høyresidens politikk for kutt i offentlig velferd og økte forskjeller.

65

Tenk på det: For drøyt hundre år siden utvandret nordmenn i titusener - ikke minst fra Rogaland. Muligheten for å jobbe seg opp og frem var den gang mye større i USA. I dag er det motsatt, i dag er den sosiale mobiliteten i Norge høyere - nettopp fordi mulighetene er likere fordelt.

70 Arbeid til alle var og er arbeiderbevegelsen viktigste mål. Arbeid gir enkeltmennesker frihet og muligheter. Arbeid til alle var avgjørende for at vi klarte å løfte landet vårt fra et fattigsamfunn til et av verdens beste land å bo i.

Arbeid til alle er også vår regjerings viktigste målsetting. Vi har flere i jobb og
75 færre ledige enn noen gang. Og nettopp derfor: Trygg økonomisk styring som skaper grunnlag for arbeid - og en politikk for å skape og dele - det er det viktigste vi kan gjøre i en økonomisk krisetid.

Budskapet er det samme som politikken: Arbeid til alle er fortsatt jobb nr. 1!

80

Kjære venner,

85 I det politiske Norge dreier fokus seg gradvis mot stortingsvalget i 2013. Et valg der vi skal vite hva som står på spill. Et blå-blått alternativ av Høyre og Fremskrittspartiet byr seg frem. Det er greit - for valg må handle om alternativer. Og nå blir de tydelige.

90 Vårt utgangspunkt er klart: Vi sier nei til privatisering av velferd, nei til skattelettelser til dem som har mest fra før, nei til svekkelse av arbeidstakernes rettigheter. Vi sier ja til fortsatt fellesskap, rettferdig fordeling, en offensiv klimapolitikk og internasjonal solidaritet.

95 Siden den rød-grønne regjeringen overtok i 2005, har vi fått til mye:

- Vi har for første gang full barnehagedekning til alle.
 - Aldri før har norsk kultur fått et løft som under denne regjeringen.
 - Aldri før har det vært satset så mye på forskning og samferdsel.
 - 100 - Aldri før har Helse-Norge behandlet flere pasienter.
 - Aldri før har vi hatt et bredere internasjonalt engasjement for fred, sikkerhet og solidaritet.
 - Og ikke minst - aldri har flere vært i arbeid - det er skapt 300.000 nye jobber.
- 105 30.000 av de nye jobbene har kommet i Rogaland. Denne regionen er et godt bilde på resultater av en villet politikk; med lav ledighet og stor vilje til nyskaping i privat sektor - midt i et Europa der krisen rammer og ledigheten

stiger.

110

De borgelige partiene sa lenge at sysselsettingen har økt fordi regjeringen har ansatt så mange personer i offentlig sektor. Til det er å si: Ja, vi har lagt grunnlaget for flere ansatte i offentlig sektor - og det er vi stolte av: Rundt om i landets kommuner er det ansatt flere lærere, flere førskolelærere, flere helse- og omsorgsarbeidere og andre dyktige folk i offentlig sektor. Dere gjør noe av det mest verdifulle arbeidet her i landet. Og dere kan gjøre det fordi vi har beskyttet den offentlige velferden - ved å si nei til usosiale skatte- og velferdsnitt.

115

120

Men så er det dette - da tallet på nye arbeidsplasser skjøt i været i 2005, etter flere år med stillstand, så var det i bedriftene hovedveksten kom, særlig de små og mellomstore. Mer enn to av tre nye jobber har kommet i privat sektor; her i Rogaland har 80 % av veksten kommet i bedriftene.

125

Det er bra. Disse jobbene er skapt av og med dyktige mennesker. De har kunnet støtte seg på en god og trygg økonomisk politikk. Vi legger forholdene til rette for at næringslivet og industrien skal lykkes. At nye bedrifter ser dagens lys.

130

Vi vil gjøre det vi kan for å ta vare på dette fremskrittet. Men da må vi evne å holde orden i økonomien. Det kan høres kjedelig ut. Men det er livsviktig, ikke minst når krisen er så tett på oss.

135

Vi skal holde vårt hus i orden. Og vi skal stå på for at nordmenn - enten de er arbeidstakere, forskere, studenter eller turister blir likebehandlet i Europa. Det sikrer EØS-avtalen - likebehandling i 30 europeiske land. Aldri har det vært viktigere for Norge, norsk økonomi, norske bedrifter, norsk velferd.

Se rundt oss:

140

- I Spania får halvparten av de unge ikke jobb og går ut i langsiktig ledighet.
- I Hellas fortviler pensjonister og trygdede fordi de får dype kuttet i pensjon og velferd.
- I land etter land forsvinner offentlige velferdsgoder.
- Regjering etter regjering må kutte både i gjeld og i underskudd - samtidig.

Resultatet er innstramning, fallende aktivitet og økende ledighet. En ond sirkel.

145

Kjære venner,

150

Når en hel generasjon ungdom settes på sidelinjen, gir det alvorlige konsekvenser. Det er dramatisk for den enkelte, for troen på fremtiden og for tillitten til samfunnet. Det skaper sosial uro og mistillit som igjen kan gi grobunn for europeiske demagoger som jakter på syndebukker og som slår politisk mynt på den sosiale frykten som sprer seg i kriselandskapet. Høyrepopulistiske partier vokser på flankene. Hatefulle budskap mot innvandrere og minoriteter er i vekst.

155

160

Dette krenker europeiske kjerneverdier - om menneskerettigheter, demokrati, rettsstat og likeverd. Vi må snakke ut for disse verdiene, mot ekstremismen - i allianse med et politisk Europa som sier nei til fremmedfrykt og jakten på syndebukker.

Vår tro på likeverd gir alle både plikter og rettigheter.

165

Demokrati og menneskerettigheter er for alle, det er jo hele ideen - verdiene er til for alle - og de forplikter alle.

170

Godtar vi det, ser vi at mangfold er en styrke - og ikke en svakhet. Som her i Stavanger!

Kjære venner,

175

I år feier vi 1. mai midt i en vår der terrorrettsaken i Oslo tinghus preger hele landet. For mange er det ekstra tungt.

180

Solidaritet handler nå om å være der for alle foreldrene som har mistet sine barn, for dem som har mistet sine venner og for alle i AUF som har opplevd det grusomme. Dere i Stavanger mistet Marianne Sandvik fra Hundvåg. Som sine venner i AUF var hun opptatt av internasjonal solidaritet og kampen for en bedre verden.

185

AUF har alltid minnet oss om at ungdom utenfor Norge trenger

oppmerksomhet og støtte i kampen for en mer rettferdig verden. AUF sitt internasjonale engasjement handler om kriser og konflikter som ikke nødvendigvis når førstesidene, men som likevel trenger vår oppmerksomhet.
190 Som da AUF samlet inn penger til sultkatastrofen i Somalia 21. juli - dagen før den mørke dagen.

Nå ser hele verden mot Norge, og mot AUF. De ser terrorens fryktelige ansikt, men de ser også det norske samfunnets svar. De ser at AUFerne ikke roper etter
195 hevn. De ser en forankret tro på at dette mestrer demokratiet, at rettstaten kan opptre med verdighet og rettferdighet, ja særlig nå!

Vi vil fortsatt settes på prøve. Som medmennesker skal vi være til for hverandre, i alt fra rosetog til omsorg for den ene og de mange som vil trenge trøst og støtte
200 lenge fremover.

Men også som politisk bevegelse prøves vi. Gjerningsmannen skal stå til ansvar for sine handlinger. Det er domstolens ansvar. Vårt politiske ansvar er å konfrontere holdningene. For om én mann sto bak handlingene, så er
205 holdningene delt av flere. De har sin grobunn. De får sin næring, og holdningene sirkulerer blant annet på internett.

1. mai handler nettopp om å stå opp mot fremmedfrykten, ekstremismen, mistenksomheten og diskrimineringen. Vi skal vise at frykten ikke skal seire. Vi
210 skal stå opp for demokrati og menneskerettigheter. Vi skal vise at likeverdet og rettferdigheten vinner!

215 Kjære venner,

Norge er et land med høy grad av tillit i samfunnet. Det er et kjennetegn ved den norske samfunnsmodellen. Sammen med fagbevegelsen har vi klart å skape et rettferdig og bærekraftig velferdssamfunn.
220

Et anstendig arbeidsliv er bærebjelken i denne modellen. En sterk fagbevegelse og det organiserte arbeidslivet bidrar til å utjevne forskjeller og redusere fattigdom. Det krever et verdigrunnlag. Men først og fremst politisk vilje. Sammen med fagbevegelsen har vi denne viljen.

Og igjen: dette er den moderne politikken, best egnet til å møte krisen. På 1. mai kan vi tillate oss å være stolte av det. For glem ikke at for 15 år siden hørte vi av høyresiden både ute og hjemme at den sosialdemokratiske modellen ikke ville
230 greie seg i den globale økonomien. Vi ble fortalt at staten var for stor. At skattene var for høye. At fagforeningene var for sterke. Det var for vanskelig å si opp folk. Omstillingene gikk for sakte.

Men hva skjedde da finanskrisen kom?

235

Jo, en sterk offentlig sektor med gode velferdsordninger stimulerer til nyskapning. Trygg økonomisk politikk gir trygge arbeidsplasser og en utdannet befolkning. Den nordiske modellen fungerte da den ble testet - i en ny tid. Tenk: nå kommer de fra alle verdens hjørner for å studere noe så rotekte norsk
240 som trepartsamarbeidet.

Derfor overrasker det ikke at Høyre nå ønsker å ta eierskap til den nordiske modellen. De vil ta i bruk ord som velferd og likhet for å vinne velgere. Men kjære venner, vi vet bedre, for vi har sett dem i aksjon og vi kan lese det som nå
245 står med liten skrift.

Høyresiden ønsker mer markedsretning og større forskjeller. I 2009 sa Frps partileder: "Vinner Frp blir det markedstenking på alle nivåer". Hvorfor skal vi ikke ta henne på ordet?

250

For hun la jo til den gangen: At "Frps politiske løsninger er så annerledes i forhold til hvordan Norge styres i dag, at det vil kreve en total endring av dagens situasjon".

255 Skattelette til de rikeste betyr mindre penger til velferd og mindre penger til fordeling. Skattelettelsens rette navn er velferdskutt.

Vi vet hva en blå blå politikk vil føre til:

- 260
- De vil svekke stillingsvernet, øke midlertidig ansettelse og flytte makt til arbeidsgiverne.
 - De vil øke egenandelene i helsesektoren og fjerne gratis medisin på blå resept.
 - De vil privatisere skolene.

265 - De vil gi skattelette til de rikeste.

Og en borgelig regjering vil kutte kraftig i bistanden til de aller fattigste i verden. Dette er det verdt å minne om på en internasjonal solidaritetsdag som Den første mai.

270

I sitt siste budsjettforslag gikk Frp inn for å kutte i bistanden til menneskerettighetsarbeid i Nord-Afrika. I en tid der den arabiske verden tar viktige skritt mot mer demokrati og åpenhet, vil partiet kutte i bistand til demokrati, sivilt samfunn og støtte til kvinner i regionen.

275

Dette er ikke Norge verdig. Det er heller ikke omfattende kutt i bistanden til palestinerne - et folk som strever under okkupasjon. Dette er det motsatte av det som kan bidra til fred og forsoning i Midtøsten.

280

Kjære venner,

285

Trygve Bratteli sa i en av sine 1. mai-taler at "i dag tenker vi på dem som ingen frihet har, som kjemper for å vinne den". Bratteli visste hva han snakket om. Han var nær ved å betale den høyeste prisen for sin innsats for friheten. Rundt om i verden har vi mange som kjemper en kamp for demokrati og menneskeverd. Vi har ikke lov til å glemme dem.

290

Norsk Folkehjelp hjelper oss med å huske. Årets 1. maiaksjon - "Folk forandrer verden" - støtter befolkningens råderett over egne naturressurser. Som Norsk Folkehjelp sier - det er ikke oljen men folk som bygger landet.

295

Sør-Sudan har vært et selvstendig land i under et år. Nå ser vi at den spente situasjonen mellom Sudan og Sør-Sudan står i fare for å true det partene oppnådde etter fredsavtalen, som ble undertegnet i 2005, og som førte til Sør-Sudans selvstendighet i 2011. Midt i konflikten står adgang og eierskap til oljen. Og kunnskap om forvaltning.

300

Norsk Folkehjelp sin 1. maiaksjon støtter den sør-sudanesiske befolkningens rett til råderett over naturressursene. Norge støtter utviklingen av den nye staten i Sør-Sudan. Vi engasjerer oss med mange for å hindre en ny krig. Og i dag sier vi:

Gi så det monner til Norsk Folkehjelp!

305

Den arabiske våren gir håp om demokratiske endringer i mange land i Midtøsten og Nord-Afrika. Regimer er falt, noen vakler, andre strever. Men det er langt igjen til demokrati og utvikling.

310 Som i Syria - der regimet har gått til systematisk angrep på sitt eget folk - med militær skyts. Vi ser opprørende bilder og hører redselsfulle beretninger om situasjonen for sivile - om flyktninger som flykter fra volden og krysser grensen til nabolandene Tyrkia, Libanon og Jordan.

315 Vi fordømmer drap på sivile og krever at kamphandlingene umiddelbart må opphøre. Nå dobler vi norsk humanitær innsats til sivile i Syria. Nå har FNs sikkerhetsråd omsider samlet seg om utplassering av en ubevæpnet militær observatørstyrke. Det er et lite skritt. Det viser at verdenssamfunnet står samlet om å få slutt på volden i Syria. For når et regime bruker våpen og militære mot
320 sin egen befolkning, har regimet i lengden ingen fremtid.

Og la oss huske dette: Mens en hel verden ser til den arabiske våren og til Syria, så må ikke vi glemme palestinerens situasjon. Israelere og palestinere fortjener å leve i fred. Israel og Palestina fortjener å få hverandre som fredelige naboer.

325 Dessverre står fredsprosessen i stampe. Men på bakken går utviklingen i gal retning.

Israel vil ytterligere utvide bosettingene i Øst-Jerusalem. I tillegg har den israelske regjeringen anerkjent tre ulovlige utposter på Vestbredden som
330 bosettinger. Dette undergraver det internasjonale samfunnets forsøk på å gjenoppta forhandlingene om en fredsløsning. Det er i ferd med å gjøre tostatsløsningen enda vanskeligere, om ikke fysisk umulig.

Vi tar avstand fra utvidelsen av israelske bosettinger. Bygging av bosettinger på
335 okkupert land er ulovlig, i strid med folkeretten og det alvorligste hinderet for en tostatsløsning. Muren må rives. Bygging av ulovlige bosettinger må opphøre. Forhandlingene må gjenopptas. Palestinerne må få sin egen stat!

340

Kjære venner,

345 Jeg startet med å si noe om hva vi har fått til i de årene vi har sittet i regjering. Og jeg mener vi har mye å være stolt over. Men vi er langt ifra i mål.

- Fortsatt må skolen bli bedre.
- Fortsatt hører vi om uverdige forhold i eldreomsorgen.
- Fortsatt er ikke helsevesenet bra nok.
- 350 - Vi gjennomfører en ambisiøs klimapolitikk.
- Vi bygger landet, mye har vi tatt fatt i, mye gjenstår.
- Vi vil fornye, forandre og forsterke velferden.

355 Fra nå av må vi mobilisere mot en blå-blå politikk som gir økt ulikhet og svekket velferd.

Høyre har tatt et historisk valg. Partiet sier ja til å styre det norske samfunnet med Frp. Venstre gir sin støtte. KrF tenker seg fortsatt om.

360 Valget i 2013 er et valg mellom en regjering som fører en trygg økonomisk politikk som sikrer arbeid og velferd til alle, eller en borgelig regjering som vil gi skattelette til de rikeste og bygge om den norske samfunnsmodellen.

365 Sammen med fagbevegelsen skal vi sikre velferdsstaten og fellesskapet. Vi skal ta Norge trygt gjennom en internasjonal krisetid. Vi vil ha trygg økonomisk styring og fortsatt dette som gjør 1. mai til en så viktig dag for politisk virke: Arbeid til alle.

370 **Kilde**
www.regjeringen.no

Emner
1. mai-tale, Arbeiderpartiet, Arbeidsliv

375 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/arbeid-til-alle-er-fortsatt-jobb-nr-1>

380